

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Aika 22.11.2023, klo 17:00 - 17:46

Paikka Tuuskoto, kokoustila Kunnanhallitus

Käsitellyt asiat

- § 103 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 104 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 105 Elinvoimaohjelma vuosille 2023-2030**
- § 106 Rakennusjärjestyksen uusiminen (2025), OAS**
- § 107 Ilmasto-ohjelma vuosille 2023 - 2025**
- § 108 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelman hyväksyminen**
- § 109 Kuntakehityslautakunnan kokoukset 2024**
- § 110 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus**
- § 111 Ilmoitusasiat**
- § 112 Muut asiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Arto Lindberg, puheenjohtaja
Jari Anttalainen, 1. varapuheenjohtaja
Timo Huhtaluoma
Sanna Kervinen
Päivö Kuusisto
Mika Mäki-Kuhna
Leena Saukko
Antti Seppälä
Marianna Simo
Liisa Sorri
Veijo Viiru
Margita Winqvist

Muut saapuvilla olleet

Timo Havukunnas, hallintopalvelusihteeri, sihteeri
Johanna Aho (etäyhteys), johtava rakennustarkastaja, poistui 17:31
Päivi Hämäläinen, maankäyttöpäällikkö
Kalle Ikkela, pormestari
Anne Olkkola, kaavoituspäällikkö
Arne Partanen, nuorisovaltuuston edustaja
Kristiina Salo (etäyhteys), elinvoimajohtaja, poistui 17:14
Johanna Seesaro, tarkastuslautakunnan edustaja
Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja
Terhi Wermundsen (etäyhteys), kaavasuunnittelija

Poissa

Antti Heikkilä
Sanna Takala
Mika Timonen

Allekirjoitukset

Arto Lindberg
Puheenjohtaja

Timo Havukunnas
Sihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Tuusulan asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Antti Seppälä

Veijo Viiru

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan nähtävänäolo
Julkaistu yleisessä tietoverkossa 27.11.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 103

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 104

Pöytäkirjan tarkastus

Kahden pöytäkirjan tarkastajan valinta.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Antti Seppälä ja Mika Timonen.

Päätös

Valittiin tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Antti Seppälä ja Veijo Viiru.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta, § 35, 19.04.2023

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 62, 13.06.2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, § 61, 15.08.2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 65, 23.08.2023

Kuntakehityslautakunta, § 105, 22.11.2023

§ 105

Elinvoimaohjelma vuosille 2023-2030

TUUDno-2022-1873

Kuntakehityslautakunta, 19.04.2023, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Kristiina Salo

kristiina.salo@tuusula.fi

elinvoimajohtaja

TUSINA TEKOJA - Tuusulan elinvoimaohjelma 2023 - 2030

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman työstäminen on aloitettu lokakuussa 2022. Elinvoimaohjelma syventää ja tarkentaa pormestariohjelman ja kuntastrategian linjauksia sekä toimeenpanee valtuustokauden tavoitteita. Elinvoimaohjelma on keskeinen strateginen asiakirja ja täydentää vaikuttaminen ja yhteistyö keino-ohjelmaa.

Kuntalaiset, yrittäjät, järjestöjen edustajat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet elinvoimaohjelman laatimiseen kyselyn, puhelinhaastattelukierroksen, kahden työpajan ja seminaarityöskentelyn kautta.

Elinvoimaohjelmassa kuvataan Tuusulan elinvoiman kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille 2023 - 2030. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut (mm. väestönkehitys, työllisyyskehitys, sijainti, yritysdynamiikka) ovat kuntien kärkeä. Tuusula panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin, mutta eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua on pehmeissä elinvoimatekijöissä (mm. turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti, vuorovaikutus).

Elinvoimaohjelman visio *Tuusula on kolmen aktiivisen keskuksen kunta, joka kehittyy ja menestyy* kiteytyy kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joissa elinvoima kumpuaa aktiivisista ja energisistä yhteisöistä. Visioon pyritään kolmen tavoitteen ja tavoitteet mahdollistavien tekojen avulla. Erottuvan, energisen ja elävän kunnan elinvoimaohjelma perustuu osallistuviin yhteisöihin, kodikkaaseen ja kestäväen kehityksen elinympäristöön ja aktiiviseen yritystoimintaan sekä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joita kehitetään niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Elinvoimaohjelma kolme päätavoitetta ovat:

1. Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti
2. Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti
3. Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Päätavoitteiden alle on määritelty kaksitoista tekoa - tusina tekoja. Tuusulan elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää samansuuntaisia tekoja kunnan eri

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

sektoreilta. Elinvoimaohjelman toteutus on siis suoraa ja käytännönläheistä työtä koko Tuusulan elinvoiman kehittämiseksi.

Elinvoimaohjelman kolmea tavoitetta ja niitä toteutettavia tusinaa tekoja mitataan ja seurataan säännöllisesti. Tekojen toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan talousarvio seurannan yhteydessä ja elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle.

Elinvoimaohjelman tavoitteita ja tekoja päivitetään tarvittaessa Tuusulan kuntastrategian ja muiden strategisten ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Elinvoimaohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään aktiivisesti kunnan viestintäkanavien kautta.

LIITE: Tuusulan kunnan elinvoimaohjelma 2023 - 2030

PÄÄTÖSESITYS:

Kuntakehityslautakunta päättää lähettää Tusina tekoja - Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman 2023 - 2030 lausunnoille kasvatus- ja sivistyslautakuntaan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakuntaan, tekniseen lautakuntaan, Keski-Uudenmaan ympäristölautakuntaan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan.

Ehdotus

Esittelijä: Kristiina Salo, elinvoimajohtaja

Kuntakehityslautakunta päättää

- lähettää Tusina tekoja - Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman 2023 - 2030 lausunnoille kasvatus- ja sivistyslautakuntaan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakuntaan, tekniseen lautakuntaan, Keski-Uudenmaan ympäristölautakuntaan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 13.06.2023, § 62

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Elo, Markus Torvinen, Hannamari Vänni, Risto Kanerva, Ulla Kinnunen
katja.elo@tuusula.fi, markus.torvinen@tuusula.fi, hannamari.vanni@tuusula.fi, risto.kanerva@tuusula.fi, ulla.kinnunen@tuusula.fi
kehittämispäällikkö, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, vapaa-aikalpalveluiden päällikkö, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja

Kuntakehityslautakunta on kokouksessaan 19.4.2023 päättänyt pyytää kasvatus- ja sivistyslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoa Tusina tekoja - Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030.

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman työstäminen on aloitettu lokakuussa 2022. Elinvoimaohjelma syventää ja tarkentaa pormestariohjelman ja kuntastrategian

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

linjauksia sekä toimeenpanee valtuustokauden tavoitteita. Elinvoimaohjelma on keskeinen strateginen asiakirja ja täydentää vaikuttaminen ja yhteistyö keino-ohjelmaa.

Kuntalaiset, yrittäjät, järjestöjen edustajat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet elinvoimaohjelman laatimiseen kyselyn, puhelinhaastattelukierroksen, kahden työpajan ja seminaarityöskentelyn kautta.

Elinvoimaohjelmassa kuvataan Tuusulan elinvoiman kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille 2023-2030. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut (mm. väestönkehitys, työllisyyskehitys, sijainti, yrittäjädynamiikka) ovat kuntien kärkeä. Tuusula panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin, mutta eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua on pehmeissä elinvoimatekijöissä (mm. turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti, vuorovaikutus).

Elinvoimaohjelman visio Tuusula on kolmen aktiivisen keskuksen kunta, joka kehittyy ja menestyy, kiteytyy kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joissa elinvoima kumpuaa aktiivisista ja energisistä yhteisöistä. Visioon pyritään kolmen tavoitteen ja tavoitteet mahdollistavien tekojen avulla. Erottuva, energinen ja eläväisen kunnan elinvoimaohjelma perustuu osallistuviin yhteisöihin, kodikkaaseen ja kestäväen kehityksen elinympäristöön ja aktiiviseen yritystoimintaan sekä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joita kehitetään niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Elinvoimaohjelman kolme päätavoitetta ovat:

1. Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti
2. Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti
3. Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Päätavoitteiden alle on määritelty kaksitoista tekoa -tusina tekoja. Tuusulan elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää samansuuntaisia tekoja kunnan eri sektoreilta. Elinvoimaohjelman toteutus on siis suoraa ja käytännönläheistä työtä koko Tuusulan elinvoiman kehittämiseksi.

Elinvoimaohjelman kolmea tavoitetta ja niitä toteutettavia tusinaa tekoja mitataan ja seurataan säännöllisesti. Tekojen toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan talousarvioseurannan yhteydessä ja elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle.

Elinvoimaohjelman tavoitteita ja tekoja päivitetään tarvittaessa Tuusulan kuntastrategian ja muiden strategisten ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Elinvoimaohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään aktiivisesti kunnan viestintäkanavien kautta.

Sivistyksen lautakuntien lausunto

Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja kulttuuri- vapaa-aikalautakunta kiittävät selkeästä ja tiiviistä Tusina Tekoja -elinvoimaohjelmasta vuosille 2023-2030 ja toteava lausunnoissaan seuraavaa:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ohjelma hahmottuu kunnan eri toimialojen toimintaa kokoavaksi ja asettaa yhteiset, selkeät tavoitteet. Ohjelman helppolukuisuus ja lähestyttävyyden ovat tärkeitä asioita. Tiivis paketti on ymmärrettävä, eikä tavoitteita ole asetettu liikaa. Tuntuu kuitenkin, että ohjelman kokonaisuus jää joiltain osin melko yleisluontoiseksi. Elinvoimaohjelma ohjaa yhteistyöhön ja siiloutuneen toiminnan välttämiseen. Sivistyksen lautakunnat tunnistavat sivistyspalveluiden vaikutuksen sekä kovan että pehmeän elinvoiman kannalta on merkittäväksi. Toiveena on, että elinvoimaohjelma onnistuu kokoamaan toimijat tavoitteiden ja toimenpiteiden ja niiden arvioinnin äärelle.

Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti

Elinvoimaohjelman tavoite tuusulalaisten yhteisöjen aktiivisuudesta on hyvä ja kannatettava, ja tämän tavoitteen osalta kunnassa on jo paljon onnistumisen kokemuksia. Onnistumisten taustalla on erityisesti paikallisen yhteisön mukanaolo kunnan toimijoiden kumppanina ja tukena. Sivistyksen työssä tämä on näkynyt esimerkiksi vapaa-aikapalveluiden tuottamisessa (Tuusulan kunnan latuverkoston, Tuusulanjärven talven, Rusutjärven ja Kellokosken talviuintipaikkojen ylläpito ja Jokelan kuntorata- ja virkistysalueen valmistuminen), joissa paikalliset yhteisöt ovat olleet korvaamattomia. Elinvoimaohjelman toivotaan tuovan lisää painoarvoa ja keinoja paikallisten yhteisöjen kannustamiseen ja aktivointiin.

Elinvoimaohjelma nostaa tavoitteeksi sivistyksessäkin tärkeäksi koetut tilat ja puitteet tapahtumien järjestämiselle. Kunta toimii tiloja tarjotessaan yhteisöjen oman toiminnan mahdollistajana. Kunta tarjoaa tiloja erilaisille tapahtumille ja toiminnalle eri puolilla Tuusulaa jo nyt. Olisi tarpeen hahmottaa, onko tavoite jo saavutettu vai tuleeko elinvoimaohjelman myötä uutta tavoitteistoa puitteiden tarjoamiselle. Sivistyksen lautakunnat toivovat, että tilojen tarjoamisessa tehtyä hyvää työtä jatketaan yhteistyössä edelleen.

Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti

Elinvoimaohjelma painottaa Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä. Sivistyksen lautakunnat näkevät, että myös Tuusulanjärven ympäristöä tulisi kehittää virkistyskäytössä laajemmin. Vuonna 2017 käynnistyneen Tuusulanjärven ja jokilaakson kehittämisohjelman tavoitteena on lisätä alueen houkuttelevuutta parantamalla järven virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta. Järven ympäristö on jopa 100 000 asukkaan aktiivisessa käytössä. Ohjelmassa on vuosien aikana eri hankkeissa parannettu järven kuntoa ja saavutettavuutta sekä alueen palveluja ja kulkuyhteyksiä. Hankkeessa on mukana kunnan eri toimialueita ja Keski-Uusimaan ympäristökeskus.

Aktiivisen viestinnän tavoitteessa sivistyksen lautakunnat pitävät tärkeänä viestimistä sekä kunnan nykyisille että uusille asukkaille. Viestinnän kehittäminen myös lapsia ja nuoria tavoittavin keinoin olisi tärkeää.

Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Elinvoimaohjelmassa on tuotu esille yritysten valmiudet kansainvälisen työvoiman työllistämiseen. Yritysten ohella kunnan omien valmiuksien parantamiseen kieli- ja kulttuurikysymyksissä ja monikulttuuristen asukkaiden ja työntekijöiden houkuttelemisessa on panostettava. Englanninkielinen viestintä ovat hyvä tavoite, ja sivistyksen toimialueella on tunnistettu viestintätarvetta muissakin kielissä, esimerkiksi ruotsiksi, venäjäksi ja arabiaksi. Monikielisen viestinnän toteuttamiseen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

tarvitaan käännöspalveluiden hyödyntämisen lisäksi kunnan omaa osaamista, jotta pystyttäisiin viestimään riittävän ajantasaisesti keskeisistä arjen asioista.

Elinvoimaohjelmassa määritetyt tavoitteet englanninkielisistä palveluista ja yritysten kansainvälistymisen mahdollisuuksien tukemisesta antavat linjaa ja tukea sivistyksen toimialueella englannin kielirikasteisen varhaiskasvatuksen laajentamiseen, kielikylpytoiminnan aloittamiseen ja englanninkielisen opetuksen polun kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kunnan kansainvälisyysuunnitelmaan tulisi saada elinvoimaohjelman lisäksi monikielisyyteen, monikulttuurisuuteen ja kansainvälisen työvoiman houkuttelemiseen tähtäviä toimia.

Kuvitus tukemaan tavoitteita

Materiaaliin valittu kuvitus on isossa roolissa ja tukee elinvoimaohjelman sisältöjä. Tekstin lisäksi kuvat välittävät vahvaa ja välitöntä viestiä Tuusulan elinvoimaan vaikuttavista nykyisistä ja tulevista tekijöistä. Kuvitukseen toivottaisiin näkyviin tavoitteiden mukaisesti monikulttuurisuutta ja kansainvälistymistä tukevaa sisältöä. Kolmen kuntakeskuksen tunnistettava visuaalinen ilme olisi hyvä löytyä myös kuvista. Visuaaliseen ilmeeseen liittyen aloitus- ja lopetusdian valkoista hallitsevaa aaltomuotoilua ehdotetaan poistettavaksi.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää antaa Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 15.08.2023, § 61

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Repo, Annukka Luoderanta

katja.repo@tuusula.fi, annukka.luoderanta@tuusula.fi

yhteisömanageri, hyvinvointikoordinaattori

Perustelut

Kuntakehityslautakunta on kokouksessaan 19.4.2023 päättänyt pyytää kasvatus- ja sivistyslautakunnan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausuntoa Tusina tekoja - Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030.

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman työstäminen on aloitettu lokakuussa 2022. Elinvoimaohjelma syventää ja tarkentaa pormestariohjelman ja kuntastrategian linjauksia sekä toimeenpanee valtuustokauden tavoitteita. Elinvoimaohjelma on keskeinen strateginen asiakirja ja täydentää vaikuttaminen ja yhteistyö -keino-ohjelmaa.

Kuntalaiset, yrittäjät, järjestöjen edustajat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet elinvoimaohjelman laatimiseen kyselyn, puhelinhaastattelukierroksen, kahden työpajan ja seminaarityöskentelyn kautta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimaohjelmassa kuvataan Tuusulan elinvoiman kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille 2023 - 2030. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut (mm. väestönkehitys, työllisyyskehitys, sijainti, yrittäjädynamiikka) ovat kuntien kärkeä. Tuusula panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin, mutta eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua on pehmeissä elinvoimatekijöissä (mm. turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti, vuorovaikutus).

Elinvoimaohjelman visio Tuusula on kolmen aktiivisen keskuksen kunta, joka kehittyä ja menestyy kiteytyä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joissa elinvoima kumpuaa aktiivisista ja energisistä yhteisöistä. Visioon pyritään kolmen tavoitteen ja tavoitteet mahdollistavien tekojen avulla. Erottuva, energinen ja eläväisen kunnan elinvoimaohjelma perustuu osallistuviin yhteisöihin, kodikkaaseen ja kestäväen kehityksen elinympäristöön ja aktiiviseen yritystoimintaan sekä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joita kehitetään niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Elinvoimaohjelma kolme päätavoitetta ovat:

1. Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti
2. Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti
3. Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille.

Päätavoitteiden alle on määritelty kaksitoista tekoa - tusina tekoja. Tuusulan elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää samansuuntaisia tekoja kunnan eri sektoreilta. Elinvoimaohjelman toteutus on siis suoraa ja käytännönläheistä työtä koko Tuusulan elinvoiman kehittämiseksi.

Elinvoimaohjelman kolmea tavoitetta ja niitä toteutettavia tusinaa tekoja mitataan ja seurataan säännöllisesti. Tekojen toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan talousarvioseurannan yhteydessä ja elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle.

Elinvoimaohjelman tavoitteita ja tekoja päivitetään tarvittaessa Tuusulan kuntastrategian ja muiden strategisten ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Elinvoimaohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään aktiivisesti kunnan viestintäkanavien kautta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pitää elinvoimaohjelmaa visuaalisesti ja kielellisesti selkeänä ja napakkana esityksenä. Elinvoimaohjelman visio ja tavoitteet ovat kannatettavia, ja ne tuodaan hyvin esille. Elinvoimaohjelmassa Tuusulaa kuvataan kolmen aktiivisen keskuksen, kolmen omaleimaisen alueen, kunnaksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta ehdottaa, että nämä kolme, ja joidenkin tulkintojen mukaan jopa neljä, keskusta vahvuuksineen nimetään ja tuodaan näkyvämmiin esiin elinvoimaohjelman tekstissä ja kuvituksessa.

Elinvoimaohjelman mukaan Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut ovat kuntien kärkeä, ja kunta panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin. Pehmeät vetovoimatekijät, kuten turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti ja vuorovaikutus, tarjoavat kuitenkin eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua. Kunnan vetovoiman

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kehittämisen rinnalla tulee muistaa kunnan pitovoimasta huolehtiminen. Tuusulassa jokaista muuttajaa kohtaan on 14 paikallaan pysyjää (2023).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta tunnistaa roolinsa erityisesti pehmeiden vetovoimatekijöiden alueella. Lautakunta vastaa kuntatasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointimenettelyn ohjauksesta ja ohjeistuksesta sekä kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta. Näitä kunnan elinvoiman keskeisiä elementtejä ovat esimerkiksi yhteisöllisyys, aktiivinen yhteistyö ja vuoropuhelu, osallistumisen mahdollisuudet sekä tilojen tehokas käyttö. Lautakunta haluaa nostaa elinvoimaohjelmaan vetovoimatekijöiden joukkoon valtuustokauden 2021–2025 tavoitteen Tuusulan kestävästä kehittämisestä. Tuusulan tulevaisuutta tulee rakentaa taloudellisesti, kestävästi ja ilmastotekoja kaikessa toiminnassa edistäen, asukkaita ajatellen. Kunnassa on vaalittava viherympäristöjä, vesistöjä ja luonnon monimuotoisuutta, joilla on suuri merkitys kuntalaisten hyvinvointiin. Nämä ovat tärkeitä pito- ja elinvoimatekijöitä sekä asukkaiden että erilaisten yhteisöjen näkökulmasta. Tämän voi havaita esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin ideoiden painottumisesta ympäristöön, vapaa-aikaan ja yhteisöllisyyttä tukeviin tapahtumiin ja toimintoihin. Viime vuosina myös kestävään kehitykseen liittyvien ideoiden määrä on ollut selkeässä kasvussa.

Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pitää elinvoimaohjelman tavoitetta Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti hyvänä ja kannatettavana. Tavoite on yhteneväinen Tuusulan hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 ja järjestösuunnitelman 2021–2025 tavoitteiden kanssa. Tavoite myös tukee asukkaiden ja yhteisöjen hyvinvointia Tuusulassa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta toivoo, että elinvoimaohjelman myötä kuntaan luodaan lisää keinoja yhteisöjen ja asukaslähtöisen toiminnan tukemiseen.

Tusina tekoja –elinvoimaohjelman valmistelussa on käyty laajaa vuoropuhelua ja osallistettu sidosryhmiä kiitettävällä tavalla. Tuusulan kunnan osallisuusmallin ydin, yksilön ja yhteisöjen oikeus osallistua ja vaikuttaa, näkyy elinvoimaohjelmassa hyvin.

Osallisuusmalli ja sen tulokulmat toteutuvat erityisen hyvin seuraavissa teoissa:

1. Vahvistamme yhteistyötä sekä verkostotoimintaa yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen kanssa elinvoiman kehittämisessä.
2. Tartumme aktiivisesti asukkaiden toiveisiin ja toteutamme niitä.
3. Mahdollistamme tapahtumien järjestämisen tarjoamalla tiloja ja toimivat puitteet.

Tuusulan alueellisissa kehittämisverkostoissa pyritään luomaan verkostoja ja kehittämään niiden vuorovaikutusmahdollisuuksia sekä tukemaan asukkaiden ja yhteisöjen järjestämiä tapahtumia ja omaehtoista toimintaa. Näissä teemoissa ja asukaslähtöisyydessä onnistuminen edellyttää toimialojen tiiviimpää yhteistyötä ja Me teemme yhdessä uutta – toimintatapaan panostamista.

Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimaohjelmassa nostetaan esiin Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta kannattaa kehitystyötä; Tuusulanjärvi ympäristöineen on erittäin tärkeä sekä asukkaiden virkistyskäytön kannalta että kunnan matkailuvalttina. Kehittämisessä on huomioitava alueen ainutlaatuisuus, historia ja luontoarvojen säilyttäminen. Tuusulanjärven virkistys- ja matkailukäyttöä olisi hyvä kehittää yhteistyössä sekä naapurikunnan että järven välittömässä läheisyydessä vaikuttavien toimijoiden, kuten asukkaat, oppilaitokset, paikalliset yrittäjät, kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta haluaa nostaa elinvoimaohjelmaan Tuusulanjärven virkistyskäytön kestäväen kehittämisen rinnalle Tuusulan metsien merkityksen sekä asukkaiden virkistyskäytössä että hiilinieluna.

Kunnan tehtävä on järjestää palvelut asukkailleen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pitää erittäin tärkeänä, että Tuusulan elinvoimaohjelmassa huomioidaan kaikkien kuntalaisten hyvinvointi, erityisesti esteettömät ja saavutettavat palvelut ja toiminnot. Elinvoimaohjelman mukaan Tuusulassa panostetaan asuin- ja elinympäristön suunnittelussa viihtyvyyteen ja monipuolisuuteen. Kunnan kehittämiskokonaisuuksista ja elinvoimaa rakentavista asioista viestitään aktiivisesti ja monikanavaisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pitää tärkeänä, että asukkaiden näkökulma viihtyisän ja monipuolisen asuin- ja elinympäristön suunnitteluun kuullaan ja huomioidaan nykyistä paremmin. Asukkaiden tiedottamista ja kuuntelemista on kehitettävä varhaisemmaksi ja vuorovaikutteisemmaksi esimerkiksi kaavailloilla. Kaavailtojen tulisi toteutua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kaavoitusprosessia, mahdollisesti myös prosessin eri vaiheissa.

Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Tuusulan positiivisia vetovoimatekijöitä ovat turvallisuus, lapsiperheystävällisyys ja luonnonläheisyys. Jotta kunta pystyisi kilpailemaan houkuttelevuudessa naapuriensa kanssa, palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä liikenneyhteyksiä kunnan sisällä ja pääkaupunkiseudulle tulee kehittää nykyisestä. Esimerkiksi lentokentän läheisyys olisi valttikortti, mikäli sinne olisi toimivat kulkuyhteydet. Kunnan tulisi pystyä markkinoimaan ja viestimään itsestään ja toiminnastaan vähintäänkin ruotsiksi ja englanniksi; lisäksi palveluiden saatavuuteen eri kielillä olisi panostettava.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämispäällikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää

- antaa asiaselostuksen mukaisen lausunnon elinvoimaohjelman luonnoksesta.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päätti

- antaa asiaselostuksen mukaisen lausunnon elinvoimaohjelman luonnoksesta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Elo, Markus Torvinen, Hannamari Vänni, Risto Kanerva, Ulla Kinnunen
katja.elo@tuusula.fi, markus.torvinen@tuusula.fi, hannamari.vanni@tuusula.fi, risto.kanerva@tuusula.fi, ulla.kinnunen@tuusula.fi
kehittämispäällikkö, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, vapaa-aikapalveluiden päällikkö, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja

Kuntakehityslautakunta on kokouksessaan 19.4.2023 päättänyt pyytää kasvatus- ja sivistyslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoa Tusina tekoja - Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030.

Tuusulan kunnan elinvoimaohjelman työstäminen on aloitettu lokakuussa 2022. Elinvoimaohjelma syventää ja tarkentaa pormestariohjelman ja kuntastrategian linjauksia sekä toimeenpanee valtuustokauden tavoitteita. Elinvoimaohjelma on keskeinen strateginen asiakirja ja täydentää vaikuttaminen ja yhteistyö keino-ohjelmaa.

Kuntalaiset, yrittäjät, järjestöjen edustajat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet elinvoimaohjelman laatimiseen kyselyn, puhelinhaastattelukierroksen, kahden työpajan ja seminaarityöskentelyn kautta.

Elinvoimaohjelmassa kuvataan Tuusulan elinvoiman kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille 2023-2030. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut (mm. väestönkehitys, työllisyyskehitys, sijainti, yritysdynamiikka) ovat kuntien kärkeä. Tuusula panostaa jatkossakin koviin elinvoimatekijöihin, mutta eniten mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua on pehmeissä elinvoimatekijöissä (mm. turvallisuus, viihtyisyys, identiteetti, vuorovaikutus).

Elinvoimaohjelman visio Tuusula on kolmen aktiivisen keskuksen kunta, joka kehittyy ja menestyy, kiteytyy kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joissa elinvoima kumpuaa aktiivisista ja energisistä yhteisöistä. Visioon pyritään kolmen tavoitteen ja tavoitteet mahdollistavien tekojen avulla. Erottuvan, energisen ja eläväisen kunnan elinvoimaohjelma perustuu osallistuviin yhteisöihin, kodikkaaseen ja kestäväen kehityksen elinympäristöön ja aktiiviseen yritystoimintaan sekä kolmeen omaleimaiseen alueeseen, joita kehitetään niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Elinvoimaohjelman kolme päätavoitetta ovat:

1. Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti
2. Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti
3. Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Päätavoitteiden alle on määritelty kaksitoista tekoa -tusina tekoja. Tuusulan elinvoimaisuuden edistäminen edellyttää samansuuntaisia tekoja kunnan eri sektoreilta. Elinvoimaohjelman toteutus on siis suoraa ja käytännönläheistä työtä koko Tuusulan elinvoiman kehittämiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Elinvoimaohjelman kolmea tavoitetta ja niitä toteutettavia tusinaa tekoja mitataan ja seurataan säännöllisesti. Tekojen toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan talousarvioseurannan yhteydessä ja elinvoimaohjelman etenemisestä raportoidaan vuosittain kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle.

Elinvoimaohjelman tavoitteita ja tekoja päivitetään tarvittaessa Tuusulan kuntastrategian ja muiden strategisten ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Elinvoimaohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään aktiivisesti kunnan viestintäkanavien kautta.

Sivistyksen lautakuntien lausunto

Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja kulttuuri- vapaa-aikalautakunta kiittävät selkeästä ja tiiviistä Tusina Tekoja -elinvoimaohjelmasta vuosille 2023-2030 ja toteavat lausunnossaan seuraavaa:

Ohjelma hahmottuu kunnan eri toimialojen toimintaa kokoavaksi ja asettaa yhteiset, selkeät tavoitteet. Ohjelman helppolukuisuus ja lähestyttävyyys ovat tärkeitä asioita. Tiivis paketti on ymmärrettävä, eikä tavoitteita ole asetettu liikaa. Tuntuu kuitenkin, että ohjelman kokonaisuus jää joiltain osin melko yleisluontoiseksi. Elinvoimaohjelma ohjaa yhteistyöhön ja siiloutuneen toiminnan välttämiseen. Sivistyksen lautakunnat tunnistavat sivistyspalveluiden vaikutuksen sekä kovan että pehmeän elinvoiman kannalta on merkittäväksi. Toiveena on, että elinvoimaohjelma onnistuu kokoamaan toimijat tavoitteiden ja toimenpiteiden ja niiden arvioinnin äärelle.

Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti

Elinvoimaohjelman tavoite tuusulalaisten yhteisöjen aktiivisuudesta on hyvä ja kannatettava, ja tämän tavoitteen osalta kunnassa on jo paljon onnistumisen kokemuksia. Onnistumisten taustalla on erityisesti paikallisen yhteisön mukanaolo kunnan toimijoiden kumppanina ja tukena. Sivistyksen työssä tämä on näkynyt esimerkiksi vapaa-aikapalveluiden tuottamisessa (Tuusulan kunnan latuverkoston, Tuusulanjärven talven, Rusutjärven ja Kellokosken talviuintipaikkojen ylläpito ja Jokelan kuntorata- ja virkistysalueen valmistuminen), joissa paikalliset yhteisöt ovat olleet korvaamattomia. Elinvoimaohjelman toivotaan tuovan lisää painoarvoa ja keinoja paikallisten yhteisöjen kannustamiseen ja aktivointiin.

Elinvoimaohjelma nostaa tavoitteeksi sivistyksessäkin tärkeäksi koetut tilat ja puitteet tapahtumien järjestämiselle. Kunta toimii tiloja tarjotessaan yhteisöjen oman toiminnan mahdollistajana. Kunta tarjoaa tiloja erilaisille tapahtumille ja toiminnalle eri puolilla Tuusulaa jo nyt. Olisi tarpeen hahmottaa, onko tavoite jo saavutettu vai tuleeko elinvoimaohjelman myötä uutta tavoitteistoa puitteiden tarjoamiselle. Sivistyksen lautakunnat toivovat, että tilojen tarjoamisessa tehtyä hyvää työtä jatketaan yhteistyössä edelleen.

Tuusula on lumoava ja luonnonläheinen koti

Elinvoimaohjelma painottaa Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä. Sivistyksen lautakunnat näkevät, että myös Tuusulanjärven ympäristöä tulisi kehittää virkistyskäytössä laajemmin. Vuonna 2017 käynnistyneen Tuusulanjärven ja jokilaakson kehittämisohjelman tavoitteena on lisätä alueen houkuttelevuutta parantamalla järven virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta. Järven ympäristö on jopa 100

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

000 asukkaan aktiivisessa käytössä. Ohjelmassa on vuosien aikana eri hankkeissa parannettu järven kuntoa ja saavutettavuutta sekä alueen palveluja ja kulkuyhteyksiä. Hankkeessa on mukana kunnan eri toimialueita ja Keski-Uusimaan ympäristökeskus.

Aktiivisen viestinnän tavoitteessa sivistyksen lautakunnat pitävät tärkeänä viestimistä sekä kunnan nykyisille että uusille asukkaille. Viestinnän kehittäminen myös lapsia ja nuoria tavoittavin keinoin olisi tärkeää.

Tuusula on houkutteleva koti kotimaisille ja kansainvälisille osaajille

Elinvoimaohjelmassa on tuotu esille yritysten valmiudet kansainvälisen työvoiman työllistämiseen. Yritysten ohella kunnan omien valmiuksien parantamiseen kieli- ja kulttuurikysymyksissä ja monikulttuuristen asukkaiden ja työntekijöiden houkuttelemisessa on panostettava. Englanninkielinen viestintä ovat hyvä tavoite, ja sivistyksen toimialueella on tunnistettu viestintätarvetta muissakin kielissä, esimerkiksi ruotsiksi, venäjäksi ja arabiaksi. Monikielisen viestinnän toteuttamiseen tarvitaan käännöspalveluiden hyödyntämisen lisäksi kunnan omaa osaamista, jotta pystyttäisiin viestimään riittävän ajantasaisesti keskeisistä arjen asioista.

Elinvoimaohjelmassa määritetyt tavoitteet englanninkielisistä palveluista ja yritysten kansainvälistymisen mahdollisuuksien tukemisesta antavat linjaa ja tukea sivistyksen toimialueella englannin kielirikasteisen varhaiskasvatuksen laajentamiseen, kielikylypytoiminnan aloittamiseen ja englanninkielisen opetuksen polun kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kunnan kansainvälisyysuunnitelmaan tulisi saada elinvoimaohjelman lisäksi monikielisyysuuden, monikulttuurisuuteen ja kansainvälisen työvoiman houkuttelemiseen tähtäviä toimia.

Kuvitus tukemaan tavoitteita

Materiaaliin valittu kuvitus on isossa roolissa ja tukee elinvoimaohjelman sisältöjä. Tekstin lisäksi kuvat välittävät vahvaa ja välitöntä viestiä Tuusulan elinvoimaan vaikuttavista nykyisistä ja tulevista tekijöistä. Kuvitukseen toivottaisiin näkyviin tavoitteiden mukaisesti monikulttuurisuutta ja kansainvälistymistä tukevaa sisältöä. Kolmen kuntakeskuksen tunnistettava visuaalinen ilme olisi hyvä löytyä myös kuvista. Visuaaliseen ilmeeseen liittyen aloitus- ja lopetusdian valkoista hallitsevaa aaltomuotoilua ehdotetaan poistettavaksi.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää antaa Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmasta 2023-2030 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kristiina.salo@tuusula.fi
elinvoimajohtaja

Liitteet

1 Tusina tekoja, Tuusulan elinvoimaohjelma 2023-2030, KKL 22.11.2023
Verkkojulkisuus rajoitettu

Sivistyksen lautakuntien lausunto Elinvoimaohjelmaan 2023 - 2030

Ohjelma hahmottuu kunnan eri toimialojen toimintaa kokoavaksi ja asettaa yhteiset, selkeät tavoitteet sekä se on helppolukuinen ja lähestyttävä. Tiivis paketti on ymmärrettävä, eikä tavoitteita ole asetettu liikaa. Kokonaisuus jää joiltain osin melko yleisluontoiseksi. Ohjelma ohjaa yhteistyöhön ja siiloutuneen toiminnan välttämiseen.

Ohjelmassa tunnistetaan sivistyspalveluiden vaikutus sekä kovan että pehmeän elinvoiman kannalta merkittäväksi. Ja lautakunnat toivovat, että ohjelmaonnistuu kokoamaan toimijat tavoitteiden ja toimenpiteiden ja niiden arvioinnin äärelle. Lisäksi tavoite tuusulalaisten yhteisöjen aktiivisuudesta on hyvä ja kannatettava ja ohjelman toivotaankin tuovan lisää painoarvoa ja keinoja paikallisten yhteisöjen kannustamiseen ja aktivointiin. Ohjelma nostaa tavoitteeksi sivistyksessäkin tärkeäksi koetut tilat ja puitteet tapahtumien järjestämiselle. Kunta toimii tiloja tarjotessaan yhteisöjen oman toiminnan mahdollistajana. Sivistyksen lautakunnat toivovat, että tilojen tarjoamisessa tehtyä hyvää työtä jatketaan yhteistyössä edelleen. Ohjelma painottaa Tuusulanjärven virkistyskäytön kehittämistä, mutta myös Tuusulanjärven ympäristöä tulisi kehittää virkistyskäytössä laajemmin.

Lautakunnat korostavat aktiivisen viestinnän tavoitteessa, että tärkeää on viestiminen sekä kunnan nykyisille että uusille asukkaille. Lisäksi yritysten ohella kunnan omien valmiuksien parantamiseen kieli- ja kulttuurikysymyksissä ja monikulttuuristen asukkaiden ja työntekijöiden houkuttelemisessa on panostettava. Määritetyt tavoitteet englanninkielisistä palveluista ja yritysten kansainvälistymisen mahdollisuuksien tukemisesta antavat linjaa ja tukea sivistyksen toimialueella. Kunnan kansainvälisyysuunnitelmaan tulisi saada elinvoimaohjelman lisäksi monikielisyys, monikulttuurisuuteen ja kansainvälisen työvoiman houkuttelemiseen tähtääviä toimia.

Myös kuvitukseen toivottaisiin näkyviin tavoitteiden mukaisesti monikulttuurisuutta ja kansainvälistymistä tukevaa sisältöä. Kolmen kuntakeskuksen tunnistettava visuaalinen ilme olisi hyvä löytyä myös kuvista. Lisäksi visuaaliseen ilmeeseen liittyen aloitus- ja lopetusdian valkoista hallitsevaa aaltomuotoilua ehdotetaan poistettavaksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto Elinvoimaohjelmaan 2023 - 2030

Elinvoimaohjelma visuaalisesti ja kielellisesti on selkeä ja napakka. Elinvoimaohjelman visio ja tavoitteet ovat kannatettavia, ja ne tuodaan hyvin esille. Kolme, ja joidenkin tulkintojen mukaan jopa neljä, keskusta vahvuuksineen tulisi nimetä ja tuoda näkyvämmiin esiin. Kunnan vetovoiman kehittämisen rinnalla tulee muistaa kunnan pitovoimasta huolehtiminen.

Lautakunta tunnistaa roolinsa erityisesti pehmeiden vetovoimatekijöiden alueella. Elinvoimaohjelmaan tulisi ottaa mukaan vetovoimatekijöiden joukkoon

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

valtuustokauden 2021–2025 tavoite Tuusulan kestävästä kehitymisestä. Tuusulan tulevaisuutta tulee rakentaa taloudellisesti, kestävästi ja ilmastotekoja kaikessa toiminnassa edistäen, asukkaita ajatellen. On vaalittava viherympäristöjä, vesistöjä ja luonnon monimuotoisuutta

Tuusula on aktiivisten ja kehittyvien yhteisöjen koti -tavoite on hyvä ja kannatettava. Elinvoimaohjelman myötä kuntaan luodaan lisää keinoja yhteisöjen ja asukaslähtöisen toiminnan tukemiseen.

Lautakunnan mielestä valmistelussa on käyty laajaa vuoropuhelua ja osallistettu sidosryhmiä kiitettävällä tavalla. Tuusulan kunnan osallisuusmallin ydin, yksilön ja yhteisöjen oikeus osallistua ja vaikuttaa, näkyy elinvoimaohjelmassa hyvin. Osallisuusmalli ja sen tulokulmat toteutuvat erityisen hyvin.

Lautakunta toteaa, että onnistuminen edellyttää toimialojen tiiviimpää yhteistyötä ja Me teemme yhdessä uutta -toimintatapaan panostamista.

Tuusulanjärven virkistyskäytön kestävä kehittäminen rinnalle nostetaan Tuusulan metsien merkitys sekä asukkaiden virkistyskäytössä että hiilinieluna. Lisäksi ohjelmatyössä tulisi huomioida kaikkien kuntalaisten hyvinvointi, erityisesti esteettömät ja saavutettavat palvelut ja toiminnot.

Myös asukkaiden näkökulma viihtyisän ja monipuolisen asuin- ja elinympäristön suunnitteluun tulee kuulla ja huomioida nykyistä paremmin. Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä liikenneyhteyksiä kunnan sisällä ja pääkaupunkiseudulle tulee kehittää nykyisestä.

Kunnan tulisi myös pystyä markkinoimaan ja viestimään itsestään ja toiminnastaan vähintäänkin ruotsiksi ja englanniksi; lisäksi palveluiden saatavuuteen eri kielillä olisi panostettava.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta ei lausunut elinvoimaohjelmasta

Teknisen lautakunnan lausunto Elinvoimaohjelmaan 2023 -2030

Ohjelma on sopivan kompakti kokonaisuus ja korostaa sitä, että elinvoimaohjelma pohjautuu eri strategioihin ja ohjelmiin sekä laajaan sidosryhmätyöskentelyyn. Tuusulan kovan elinvoiman ja vetovoiman tunnusluvut ovat kuntien kärkeä, mikä antaa mahdollisuuksia kehittyä ja erottautua pehmeissä elinvoimatekijöissä ensimmäisten kuntien joukossa Suomessa.

Ohjelma kokoaa eri toimialojen toiminnan kunnan elinvoimaa kasvattaviksi kokonaisuuksiksi ja asettaa yhteiset, selkeät tavoitteet; tusinan tekoja, jotka jaetaan toimenpiteiksi ja mittareiksi sekä ohjaa yhteistyöhön ja elinvoiman merkityksen ja lisäämisen huomioimiseen sekä näkyväksi tekemiseen läpi kunnan organisaation toiminnassa.

Lisäksi lautakunta toivoo ohjelman tuovan lisää painoarvoa ja keinoja kuntalaisten, paikallisten yhteisöjen ja elinkeinoelämän kannustamiseen ja aktivointiin ja siten luovan elinvoimaisen toimintaympäristön.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tavoitteiden käytäntöön viemisessä toivotaan toimenpiteiltä konkretiaa sekä mitattavuutta.

Tuusulassa panostetaan erityisesti asuin- ja elinympäristön suunnittelussa viihtyvyyteen, turvallisuuteen ja monipuolisuuteen huomioiden asuin ja elinympäristön laadun. Tärkeää on myös tilojen tarjoaminen, jota tehty Kasvun ja ympäristön toimialan vetämänä, jatkuu edelleen

Lautakunta painottaa Tuusulanjärven sekä viher- ja virkistysalueiden käytön kehittämistä, jotka ovat on Tuusulan tärkeä veto- ja pitovoimatekijöitä sekä kannatettavaa kestäväen kehityksen näkökulmasta.

Lautakunta pitää hyvänä, että elinvoimaohjelmassa on huomioitu eri tahojen vahva osallistaminen sekä koko kunnan alueen ja sen kolmen omaleimaisen keskuksen kehittäminen niiden vahvuuksien pohjalta.

Kolmen keskuksen kehittämisessä tärkeässä roolissa ovat myös kunnan tilahankkeet (päiväkodit, koulut) sekä yleisten alueiden hankkeet (kadut, aukiot, puistot, viher- ja virkistysalueet). Lisäksi alueen kilpailukyvyn ja kasvun edellytyksenä tulisi panostaa osajien houkutteluun sekä eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön. Tavoitetta aktiivisesta viestinnästä eri kehittämiskokonaisuuksista ja elinvoimaa rakentavista asioista pidetään myös tärkeänä.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Kuntakehityslautakunta päättää

- hyväksyä osaltaan Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 - 2030
- ehdottaa kunnanhallitukselle, että

KUNNANHALLITUS päättää

- hyväksyä Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 - 2030.

Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun Jari Anttalainen teki Liisa Sorrin ja Margita Winqvistin kannattamana seuraavan muutosehdotuksen.

Esitän päätöstä muutettavaksi seuraavasti:

Kuntakehityslautakunta päättää

- hyväksyä osaltaan Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 – 2030
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle että

VALTUUSTO päättää

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- hyväksyä Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 – 2030

Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Lautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Päätös

Kuntakehityslautakunta päätti

- hyväksyä osaltaan Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 – 2030
- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä Elinvoimaohjelman Tusina tekoja 2023 – 2030

Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 106

Rakennusjärjestyksen uusiminen (2025), OAS

TUUDno-2023-2362

Valmistelija / lisätiedot:

Johanna Aho

johanna.aho@tuusula.fi

johtava rakennustarkastaja

Liitteet

1 Tuusulan rakennusjärjestys 2025 OAS, KKL 22.11.2023

Verkkojulkisuus rajoitettu

Taustaa:

Nykyinen rakennusjärjestys on tullut voimaan 20.3.2018. Rakennusjärjestyksen uudistamiseen on ryhdytty muuttuvan lainsäädännön vaatimusten vuoksi. Uusi rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025. Lain 28 §:ssä todetaan, että kunnan tulee muuttaa rakennusjärjestys rakentamislain mukaiseksi ja muutos tulee olla voimassa enintään kahden vuoden päästä lain voimaantuloa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 14 §:n ja 1.1.2025 voimaan astuvan rakentamislain 17 §:n mukaan kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia.

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa ja 1.1.2025 voimaan astuvan rakentamislain mukaan myös muita alueita, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeutumista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennelmia, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittämisestä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja.

Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa on asiasta toisin määrätty.

Työn tavoitteet

Rakennusjärjestyksen uudistamisessa tarkastellaan muun muassa seuraavia seikkoja:

- rakentamisen määrä ja rakennuspaikan koko sekä suunnittelutarvealueet
- täydennysrakentaminen olevilla pientalojen asemakaava-alueilla
- rakentamisen lupamuodot ja lupakynnys
- hulevesien käsittely kiinteistöillä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- puiden kaataminen ja puuston ylläpito
- pohjavesialueiden huomioiminen rakentamisessa
- TopTen -ohjeistusten huomioiminen tulkintojen yhtenäistämässä.
Rakentamisen Topten-käytännöt ovat rakennusvalvontojen ja alan toimijoiden yhdessä laatimia käytäntöjä rakentamisen yhtenäistämiseen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on kunnan esitys yhteistyöstä osallisille. Se määrittelee rakennusjärjestyksen vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja tavat. Rakennusjärjestyksen uusimistyön käynnistymisen merkiksi on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelman ensimmäinen versio, joka sisältää alustavat yleistavoitteet. OAS:aa täydennetään ja täsmennetään valmistelutyön kuluessa muun muassa tarkempien tavoitteiden muotouduttua sekä osallistumistapojen kehittyessä.

Osalliset

Rakennusjärjestyksen uusimistyön keskeisiä osallisia ovat Tuusulan asukkaat, maanomistajat, kunnassa työskentelevät ja alueella toimivat yritykset sekä yhdistykset, seurat ja järjestöt. Lisäksi osallisia ovat Tuusulan kunnan hallintokunnat ja luottamuselimet sekä muut viranomaiset ja yhteistyötahot.

Osallistumisen järjestäminen

Kaikista merkittävistä kuulemis- ja päätöksentekovaiheista ilmoitetaan kunnan verkkosivuilla ja TuusInfossa.

Arvioitavat vaikutukset:

Rakennusjärjestysmuutoksessa selvitetään tarpeellisissa määrin seuraavia vaikutuksia

- vaikutukset lainsäädännöstä
- kaupunkikuvalliset ja arkkitehtoniset vaikutukset
- yhdyskuntarakenteen vaikutukset
- viranomaisohjausvaikutukset
- turvallisuusvaikutukset
- asumisterveysvaikutukset
- ympäristövaikutukset
- energiataloudelliset vaikutukset
- ilmastovaikutukset
- vaikutukset asuin ympäristön viihtyisyyteen
- taloudelliset vaikutukset

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta päättää

- hyväksyä laaditun rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman
- asettaa sen julkisesti nähtäville 1.-15.12.2023 ajaksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

TuusInfo, pormestarit, toimialuejohtajat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tekninen lautakunta, § 34, 14.03.2023

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta, § 41, 14.03.2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, § 25, 14.03.2023

Kuntakehityslautakunta, § 24, 15.03.2023

Kunnanhallitus, § 118, 20.03.2023

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 31, 22.03.2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 22, 23.03.2023

Valtuusto, § 51, 03.04.2023

Kuntakehityslautakunta, § 107, 22.11.2023

§ 107

Ilmasto-ohjelma vuosille 2023 - 2025

TUUDno-2023-34

Tekninen lautakunta, 14.03.2023, § 34

Valmistelijat / lisätiedot:

Terhi Wermundsen

terhi.wermundsen@tuusula.fi

erityisasiantuntija

Liitteet

1 20230227 Ilmasto-ohjelma, TL 14.3.2023

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitystyöhön, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu loppuvuodesta 2022. Tuusulan kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotaso että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021 ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritys yhteistyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukasyhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

tiivinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastojohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekorteiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehykseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Ilmasto-ohjelmassa Teknisen lautakunnan toimialueelle vastuutettuja toimenpiteitä ovat:

Rakennusvalvonta: uuden rakentamislain voimaantulo 2024 ja sen vaikutukset osaamiseen, Tuusulan kunnan rakennusjärjestyksen uusiminen, uusiutuvien energioiden lupakäytäntöjen sujuvoittaminen

Tilapalvelut: julkisen rakennushankkeen ilmastovaikutusarviointi, julkisen rakentamisen päästövähennystavoitteen määrittäminen, kestävä purkaminen, kiinteistöjen hallinnan pitkän aikavälin tavoitteet, päästötön työmaa, alkuperävarmennetun uusiutuvan sähkön hankinta, energiatehokkuuden keinojen selvityksen laadinta, energiatehokkuussopimus ja energiatehokkuuden parantami en,

Yhdyskuntatekniikka: hankintojen ilmastopäästöjen pienentäminen - infrarakentamisen hankinta ja ilmastoviisas rakentaminen, liikenteen energian julkisten jakelupisteiden tavoiteverkon määrittely

Liikenneyksikkö: joukkoliikenteen edistämisen kokonaisuohjelma, pyöräilyn edistämissuunnitelman päivitys, yhteiskäyttöpöyrien tarveselvitys

Viherpalvelut: ilmastonmuutoksen kestävä lajivalikoima ympäristörakentamisessa, periaatteet hiilinielujen kasvattamiseen ja luonnon kompensatioihin maankäytössä, periaatteet maaperän käyttöön rakentamisessa eri suunnittelutasoilla ja eri toiminnoissa, ilmastonkestävä metsänhoito kunnan omistamissa metsissä, haitallisten vieraslajien torjuminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Tekninen lautakunta päättää

- hyväksyä teknisen lautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta 2023 - 2025
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta, 14.03.2023, § 41

Valmistelijat / lisätiedot:

Tapio Reijonen

ympäristönsuojelupäällikkö

Liitteet

1 Tuusulan Ilmasto-ohjelma_27022023_K-U Ympla 14.3.2023

Perustelut

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitystyöhön, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu syksyllä 2022. Tuusulan kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotaso että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021 ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritys yhteistyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukas yhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

tiivinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastojohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekorteiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehykseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus:

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus hoitaa mm. kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen tehtäviä ja toimii samalla asiantuntijana ja yhteistyötahona toimialaansa liittyvissä tehtävissä, joissa rooleissa se osallistuu myös Ilmastosuunnitelman toteutukseen.

Ympäristökeskuksen toiminnan päästöt liittyvät lähinnä toimitilojen energiankäyttöön sekä työmatkan ja työajojen ajoneuvopäästöihin. Lisäksi välillisiä päästöjä aiheuttavat mm. konttoritarvike- ja kalustehankinnat ja toimitilojen jätehuolto. Näiden päästöjen vähentämistä voidaan edistää osallistumalla ohjelmassa esitettyihin liikkumiseen, energiaan ja hankintoihin liittyviin kunnan yhteisiin kehittämistoimenpiteisiin, kuten vihreä sähkön hankinta, vähäpäästöisen ajoneuvokannan lisääminen ja hankintojen vastuullisuuden edistäminen. Varsinainen toiminta ei tuota merkittäviä päästöjä ja toimintamme kestävään kehitykseen liittyvät tavoitteet, kuten energia- ja materiaalitehokkuuden sekä ilman-, luonnon- ja vesiensuojelun edistäminen, ovat omiaan edistämään myös ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siihen sopeutumista ja ovat näin hyvin yhteensopivia Tuusulan ilmasto-ohjelman kanssa.

Hyväksyttävänä olevan ilmasto-ohjelman toteuttamista täydentää 52 toimenpidettä, joita edistetään Tuusulan kunnan eri hallintokunnissa.

Toimenpiteistä ympäristökeskuksen toimialaan liittyvät seuraavat:

- Laaditaan Tuusulan kunnan ympäristönsuojelumääräykset
- Energiatehokkuuden keinojen selvityksen laadinta
- Uusiutuvan energian potentiaaliselvitys

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Ekotukitoiminta
- Laaditaan kunnan viherryttämissuunnitelma
- Viherverkoston tietopohjan lisääminen koko kunnan alueelta:
- Käytetään ilmastonmuutoksen kestäviä lajivalikoima ympäristörakentamisessa
- Arvokkaiden luontokohteiden kompensaatiokokeilut
- Peltoviljelyn hiilitalous

Ehdotus

Esittelijä: Leena Sjöblom, ympäristökeskuksen johtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta päättää

- hyväksyä ympäristölautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta
- tarkistaa pöytäkirjan kokouksessa

Puheenjohtajan avattua asiassa keskustelun Antti Vaittinen Pasi Torkkelin kannattamana esitti seuraavan muutoksen päätösehdotukseen:
Päätökseen lisätään kolmas kohta: Lautakunta toivoo, että myös kuntaliikelaitosten päästöt otetaan huomioon päästöjen laskennassa (kohta 3.1.4.)
Kukaan ei vastustanut muutosehdotusta.

Päätös

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta päättää

- hyväksyä ympäristölautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta.
- toivoo, että myös kuntaliikelaitosten päästöt otetaan huomioon päästöjen laskennassa (kohta 3.1.4.).
- tarkistaa pöytäkirjan kokouksessa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 14.03.2023, § 25

Valmistelijat / lisätiedot:

Terhi Wermundsen, Heidi Hagman

terhi.wermundsen@tuusula.fi, heidi.hagman@tuusula.fi

erityisasiantuntija, kehittämisspällikkö

Liitteet

1 Tuusulan ilmasto-ohjelma, WSP 2023, hytelk 14.3.2023

2 Ilmasto-ohjelma 2023 - 25, ennakkomateriaali, hytelk 14.3.2023

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitystyöhön, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu loppuvuodesta 2022. Tuusulan kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotaso että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021 ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritysysteistyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukasyhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin tiiviinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastojohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekortteiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehikseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO_{2e}.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämispäällikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- hyväksyä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden ilmasto-ohjelmasta.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päätti

- hyväksyä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden ilmasto-ohjelmasta.
-

Kuntakehityslautakunta, 15.03.2023, § 24

Valmistelijat / lisätiedot:
Terhi Wermundsen
terhi.wermundsen@tuusula.fi
erityisasiantuntija

Liitteet

1 20230227 Ilmasto-ohjelma, KKL 15.3.2023

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitysohjelmaan, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu loppuvuodesta 2022. Tuusulan kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotasolla että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021 ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritysyritystyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukas-yhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin tiiviinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastajohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekorkeiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehykseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Ilmasto-ohjelmassa kuntakehityslautakunnan toimialueen vastuulla olevia toimenpiteitä ovat:

Elinvoima, asuminen, kehittäminen: asumisneuvonnassa ilmastoteemojen esillenostaminen, ilmastoviisaan asumisen edellytysten parantaminen, koulutustilaisuus yrityksille, yritysten päästöjen vähentämistä mahdollistavien infrastruktuurihankkeiden toteuttaminen sekä yritysvuoropuhelun ilmastoteemojen valmistelu ja toimeenpano

Kaavoitus: yleis- ja asemakaavojen ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen, viherkerroin-työkalun kehittäminen asemakaavoihin, kunnan viherryttämissuunnitelman laatiminen sekä viherverkoston tietopohjan lisääminen koko kunnan alueelta.

Ehdotus

Esittelijä: Petri Juhola, yhdyskuntatekniikan päällikkö

Kuntakehityslautakunta päättää

- Hyväksyä kuntakehityslautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta 2023 - 2025
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Terhi Wermundsen
terhi.wermundsen@tuusula.fi
erityisasiantuntija

Liitteet

1 Ilmasto-ohjelma 2023 - 2025, luonnos 27.2.2023, khall 20.3.2023

Luonnosta ilmasto-ohjelmaksi 2023 - 2025 on valmistelulta laajalti mm. valtuuston iltakoulussa 1.2.2023 ja lautakunnissa. Ilmasto-ohjelmaa on valmisteltu siten, että ohjelma voisi tulla valtuuston hyväksyttäväksi toukokuussa 2023.

Ilmasto-ohjelmanvaikuttaa pitkäaikaisesti ja merkittävästi koko kunnan toimintaan. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että valtuusto käy kokouksessaan 3.4.2023 yhteisen lähetekeskustelun luonnoksen sisällöstä ennen varsinaista päätöksentekoa.

Valtuuston lähetekeskustelun pohjaksi toivotaan poliittisten ryhmien ryhmäpuheenvuoroja.

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- käydä lähetekeskustelun ilmasto-ohjelmasta 2023 - 2025.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 22.03.2023, § 31

Valmistelijat / lisätiedot:
Terhi Wermundsen, Katja Elo
terhi.wermundsen@tuusula.fi, katja.elo@tuusula.fi
erityisasiantuntija, kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Ilmasto-ohjelma 2023-2025, ksltk 22.3.2023

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitysohjelmaan, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu syksyllä 2022. Tuusulan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotaso että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021 ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritysyritystyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukasyhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin tiiviinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastojohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekorteiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehykseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Ilmasto-ohjelmassa sivistyksen lautakuntien toimialueelle vastuutettuja toimenpiteitä osaltaan ovat:

- Viestintään osallistuminen ilmastotoimista niiltä osin kuin toimet koskevat sivistyksen toimialueen alaista toimintaa
- Ilmastovastuu ja asukasyhteistyö sivistyspalveluiden kehittämisessä
- Mukana oleminen monialaisissa työryhmissä, esimerkiksi rakennushankkeiden ohjausryhmä, hankintaprosessin ja kriteerien kehittäminen, energiatehokkuustyö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Ilmastokasvatuksen edistäminen kaikessa sivistyspalveluiden toiminnassa
- Koulujen ja päiväkotien ruokapalvelujen ilmastopäästöjen pienentäminen: prosessi, valmistus, ruoka-aineiden hankinta
- Työpaikkaruokailun ja kokoustarjoilujen ilmastopäästöjen pienentäminen: prosessi, valmistus, ruoka-aineiden hankinta
- Hankintojen ilmastopäästöjen pienentäminen
 - o Aineiden, tarvikkeiden ja tavaran hankinta
 - o Ilmastoviisaiden hankintojen ja hankintaprosessin kehittäminen osana hankintojen vastuullisuuden kehittämistä (mukana työryhmässä)
 - o Koneet, laitteet, kuljetusvälineet ja ICT-hankinnat
 - o Rakentamisen hankinta ja ilmastoviisas rakentaminen (mukana palveluverkon rakennushankkeiden ohjausryhmässä)

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- hyväksyä kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta
- tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 23.03.2023, § 22

Valmistelijat / lisätiedot:

Terhi Wermundsen, Katja Elo

terhi.wermundsen@tuusula.fi, katja.elo@tuusula.fi

erityisasiantuntija, kehittämisspällikkö

Liitteet

1 Ilmasto-ohjelma 2023-2025, kvltk 23.3.2023

Vuoden 2023 alusta **ilmastolaki** velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman. Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma, joka täyttää lain velvoitteet. Ilmasto-ohjelma esiteltiin luottamushenkilöille iltakoulussa 1.2.2023. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosina 2021-2023 toteutettavaan kehitystyöhön, jonka perusta luotiin vuonna 2021. Kehitysvaihe ajoittui vuoteen 2022 ja mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma on laadittu syksyllä 2022. Tuusulan kuntaorganisaation kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuoden 2021 tiedoilla. Laskelma on tehty tässä työssä ensimmäistä kertaa ja se ohjaa kohdentamaan huomion vaikuttavimpiin eriin ja toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotasoa että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelmaa pohjustava alustava ilmastosuunnitelma valmistettiin vuonna 2021

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ja siinä luotiin Tuusulan olosuhteisiin soveltuva toimenpiteiden jaottelu. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritysysteistyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukasyhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, tavoitteen saavuttamisen pääkeinot sekä suunnitelma Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin tiiviinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Tarkempi suunnitelma ohjelmoituina toimenpiteinä kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ohjelman toimeenpano suoritetaan vuonna 2021 muodostetun ilmastojohtamisen toimintamallin mukaan. Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettisiksi toimenpidekorteiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehykseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojenosalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita voidaan tarkistaa tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelmaa vetämään tarvitaan vuonna 2021 muodostetun toimintamallin mukaisesti ilmastokoordinaattori.

Ilmasto-ohjelmassa sivistyksen lautakuntien toimialueelle vastuutettuja toimenpiteitä osaltaan ovat:

- Viestintään osallistuminen ilmastotoimista niiltä osin kuin toimet koskevat sivistyksen toimialueen alaista toimintaa
- Ilmastovastuu ja asukasyhteistyö sivistyspalveluiden kehittämisessä
- Mukana oleminen monialaisissa työryhmissä, esimerkiksi rakennushankkeiden ohjausryhmä, hankintaprosessin ja kriteerien kehittäminen, energiatehokkuustyö
- Ilmastokasvatuksen edistäminen kaikessa sivistyspalveluiden toiminnassa
- Koulujen ja päiväkotien ruokapalvelujen ilmastopäästöjen pienentäminen: prosessi, valmistus, ruoka-aineiden hankinta
- Työpaikkaruokailun ja kokoustarjoilujen ilmastopäästöjen pienentäminen: prosessi, valmistus, ruoka-aineiden hankinta
- Hankintojen ilmastopäästöjen pienentäminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- o Aineiden, tarvikkeiden ja tavaran hankinta
- o Ilmastoviisaiden hankintojen ja hankintaprosessin kehittäminen osana hankintojen vastuullisuuden kehittämistä (mukana työryhmässä)
- o Koneet, laitteet, kuljetusvälineet ja ICT-hankinnat
- o Rakentamisen hankinta ja ilmastoviisas rakentaminen (mukana palveluverkon rakennushankkeiden ohjausryhmässä)

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- hyväksyä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaista toimintaa koskevan osuuden Ilmasto-ohjelmasta
- tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valtuusto, 03.04.2023, § 51

Liitteet

1 Ilmasto-ohjelma 2023 - 2025, luonnos 27.2.2023, khall 20.3.2023, valt 3.4.2023

Ehdotus

Valtuusto päättää

- käydä lähetekeskustelun ilmasto-ohjelmasta 2023 - 2025.

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun, pidettiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

- Kokoomuksen valtuustoryhmä, Lilli Salmi
- Tuusulan puolesta valtuustoryhmä, Anna Yltävä
- Perussuomalaisten valtuustoryhmä, Johanna Sipiläinen
- Sosialidemokraattien valtuustoryhmä, Aarno Järvinen
- Keskiryhmän valtuustoryhmä, Ari Nyman
- Vihreiden valtuustoryhmä, Annika Lappalainen
- Vasemmiston valtuustoryhmä, Hanna Catani
- Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä, Mila Lehtonen
- Valtuustoryhmä Pasi Huuhtanen, Pasi Huuhtanen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kuntakehityslautakunta, 22.11.2023, § 107

Valmistelija / lisätiedot:
Terhi Wermundsen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

terhi.wermundsen@tuusula.fi
erityisasiantuntija

Liitteet

1 Ilmasto-ohjelma 2023-2025 ja hiilineutraalisuuspolku vuoteen 2035, KKL 22.11.2023

Tuusulan kunnassa on vuonna 2022 laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä ilmasto-ohjelma. Konsulttina ilmasto-ohjelmatyössä on toiminut WSP. **3.4.2023** valtuusto piti lähetekeskustelun ilmasto-ohjelmasta.

Ilmasto-ohjelman laadinta sisältyy vuosien 2021-2023 kehitystyöhön. Mallin mukainen toiminta aloitettiin vuoden 2023 aikana. Ilmasto-ohjelma ja kuntaorganisaation kasvihuonekaasulaskelma laadittiin loppuvuodesta 2022. Laskelman tiedot ovat vuodelta 2021. Laskelma tehtiin ensimmäistä kertaa ja se ohjaa toimintaamme kohti vaikuttavimpiin toimenpidetarpeisiin.

Kunnan ilmastotyössä tarkastelutasoina ovat sekä kuntaorganisaatiotaso että alueellinen taso. Kuntaorganisaatiolla tarkoitetaan kuntayhteisöä ilman liikelaitoksia. Ilmasto-ohjelman rakenne ja toimenpiteet perustuvat kuuteen pääryhmään: ilmastovastuu, energia, rakentaminen, liikenne, sopeutuminen sekä hiilinielut ja -varastot. Ilmastovastuuseen sisältyvät esimerkiksi hankinnat, yritys yhteistyö, viestintä, ilmastokasvatus ja asukasyhteistyö.

Ilmasto-ohjelmassa esitetään Tuusulan kunnan ilmastotavoite, toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi ja Tuusulan kunnan suorien ja epäsuorien päästöjen vähentämiseksi tavoitevuoteen 2035. Välillisten päästöjen osalta tavoitevuodeksi esitetään vuotta 2040. (Scope 1-3 ks. alla). Ohjelmassa kuvataan toimenpiteet ryhmittäin tiiviinä kuvauksina. Lisäksi ohjelmassa kuvataan toimeenpano ja seuranta sekä ilmastoviestintä ja osallisuus. Toimenpiteet kuluvalle valtuustokaudelle 2023-2025 esitetään liitteessä.

Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettiseksi toimenpidekortiksi vastuutahoineen. Hyväksymällä ilmasto-ohjelman ohjeellisena, kunta päättää kansalliseen sekä maakunnalliseen kehukseen sovittuvasta realistisesta kokonaistavoitteesta sekä ilmasto-ohjelmasta kuluvalle valtuustokaudelle. Kokonaistavoite Tuusulan kuntaorganisaatiolle on saavuttaa hiilineutraalius suorien (scope 1) ja epäsuorien (scope 2) päästöjen sekä työasiamatkojen, jätteiden, leasing-ajoneuvojen ja taksimatkojen osalta viimeistään vuonna 2035. Mahdollisesti tavoite voidaan saavuttaa jo aikaisemmin. Välillisten päästöjen (scope 3) osalta tavoitteena on vähentää päästöjä 70 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2035 mennessä ja saavuttaa hiilineutraalius niiden osalta vuoteen 2040 mennessä. Tavoitteet on asetettu nykyhetken näkökulmasta ja tiedoilla, ja tavoitteita tarkistetaan tulevien valtuustokausien ilmasto-ohjelmissa. Kuntaorganisaation päästöihin on laskettu rakentaminen ja kunnossapito, hankitut tuotteet ja palvelut olennaisin erin, ostoenergia, kunnan omat ajoneuvot ja leasing-ajoneuvot, työasiamatkat ja työntekijöiden työmatkat sekä toimintojen jäte. Vuoden 2021 tiedoilla laaditun laskelman perusteella olennaisten erien päästöt olivat 19 738 tCO₂e.

Ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain eli täsmennetään työ kullekin kaudelle konkreettiseksi toimenpidekortiksi vastuutahoineen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Toimenpiteitä ja toimenpidekortteja on päivitetty: Viherkerroin -työkalun kehittäminen asemakaavoihin, Yleis- ja asemakaavojen ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen, Julkisen rakennushankkeen ilmastovaikutusarviointi, Julkisen rakentamisen päästövähennystavoitteen määrittäminen, Kestävä purkaminen, Kiinteistöjen hallinnan tavoitteet, Päästötön työmaa, Työasiamatkojen matkustusohje kunnan työntekijöille, Pyöräilyn edistämissuunnitelman päivitys, Taksimatkat - Tilannekuva ja Hankintaohje, Yhteiskäyttöpyörien tarveselvitys, Pyöräilyn ja kävelyn edistämisen viestintäsuunnitelma, Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien julkisten jakelu- ja latauspisteiden tavoiteverkon määrittely, Hiilinielujen ja luonnon kompensaation periaatteiden määrittely.

Viherkerroin -työkalun kehittäminen asemakaavoihin

Viherkerroin on työkalu, joka on kehitetty ohjaamaan tonttien viherrakennetta. Useat kaupungit ja kunnat ovat laatineet oman viherkerrointityökalun käyttöönsä varmistamaan kestävästä kaupunkirakenteesta rakentumisen. Tutkimme viherkerroimen soveltuvuutta Tuusulaan.

Tehdään selvitys Tuusulalle sopivista viherkerroimen elementeistä, hulevesien hallinnan integroinnista viherkerroimeen ja tavoitetasoista erityyppisissä asemakaavoissa. Viherkerrointa pilotoidaan asemaakaavoissa 2024-2025. Tämän jälkeen se tulee osaksi kaavoitustyötä.

Vihertehokkuuden lisäämisellä saavutettavia hyötyä ovat mm.

- Viihtyisämpi kaupunkiympäristö
- Lämpösaarekeilmiön vähentäminen lisääntyneen haihduttavan kasvillisuuden avulla.
- Puiden ja muiden suojaistutusten tarjoamat tuulensuojaiset ja varjoiset tilat oleskelulle.
- Tulvariskin pieneminen tehokkaalla hulevesien hallinnalla.
- Melun vaimennus ja pölyn ja ilmansaasteiden sitominen kasvillisuuden avulla.
- Luonnon monimuotoisuuden tukeminen
- Sopeutuminen ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin

Yleis- ja asemakaavojen ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen

- On arvioitu yleiskaavan asumisen laajanemisaluiden kaavataloudelliset- ja ilmastovaikutukset vaikutukset
- Testataan erilaisia työkaluja
- Mietitään kompensaatiokohteita asemakaavoissa
- Tutkitaan asemakaavojen viherkerrointa
- Benchmarkataan muihin kuntiin ja kaupunkeihin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Julkisen rakennushankkeen ilmastovaikutusarviointi

Määritetään konkreettiset päästöjen vähentämisen tavoitteet julkiselle rakentamiselle. Tehdään määrittäminen osana palveluverkko-ohjelman kestävä kehityksen poikkileikkaavaa projektia. Tavoitteiden määrittäminen yhteydessä määritetään myös keinot tavoitteisiin pääsemiseksi. Määrittäminen jälkeen jalkautetaan tavoite myös ohjelman ulkopuoliseen julkiseen rakentamiseen. Tavoiteohjelmaan sisältyy mm. elinkaarilaskenta ja E-lukutavoite sekä hiilijalanjälkilaskenta jokaisessa projektissa.

Julkisen rakentamisen päästövähennystavoitteen määrittäminen

Määritetään konkreettiset päästöjen vähentämisen tavoitteet julkiselle rakentamiselle. Tehdään määrittäminen osana palveluverkko-ohjelman kestävä kehityksen poikkileikkaavaa projektia. Tavoitteiden määrittäminen yhteydessä määritellään myös keinot tavoitteisiin pääsemiseksi. Määrittäminen jälkeen jalkautetaan tavoite myös ohjelman ulkopuoliseen julkiseen rakentamiseen. Lopputuloksena on päästöjen vähentämisen tavoiteohjelma julkiselle rakentamiselle sekä rakentamisen hiilineutraalisuuden prioriteettiluettelo. Tavoiteohjelmaan sisältyy mm. elinkaarilaskenta ja E-lukutavoite sekä hiilijalanjälkilaskenta jokaisessa projektissa.

Kunnallistekniikan näkökulman sisällyttämistä arvioidaan ennen työn käynnistymistä.

Kestävä purkaminen

Tehdään koehanke, jossa selvitetään materiaalien kierrätyspotentiaalia. Selvitetään Kestävän purkamisen toimenpiteiden kustannusvaikutus.

Otetaan käyttöön Purkukartoitus - opas laatijalle (YM 2019/30) sekä muut Ympäristöministeriön oppaat. Kuvataan tarkemmin Kestävän purkamisen määrittäminen, tavoitteet ja vaatimukset kunnan purkutyömailla. Selvitetään syntyneiden jätteiden käyttömahdollisuudet. Asetetaan kierrätysasteelle tavoitteet. Kirjataan vaatimus tavoitteista kaikkiin kunnan urakoiden tarjouspyyntöihin.

Asetetaan Kestävä purkaminen -vaatimus kunnan purkutyömaille.

Kiinteistöjen hallinnan tavoitteet

Laaditaan kunnan kiinteistöjen hallinnan pitkän aikavälin tavoitteet, joissa otetaan kantaa kunnan kiinteistöomaisuuden hallinnan, hoidon ja kehittämisen tavoitteisiin. Kiinteistöstrategia on omistamisen ja ylläpidon suunnitelma, jossa ensin määritellään tavoitteet ja sen jälkeen keinot, joilla tavoitteisiin päästään. Strategia laaditaan sekä lyhyelle että pitkälle aikavälille.

Kiinteistöstrategian lähtökohtana on kunnan kiinteistöomaisuuden hallinta ja hoitaminen tehokkaalla, kestävällä ja kunnan kokonaisedun varmistavalla tavalla. Kunnan kokonaisedulla tarkoitetaan taloudellisten vaikutusten lisäksi sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia, huomioiden kulttuuriperintö, kokonaisturvallisuus, ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus. Kunnalle tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan noudattaen avoimia ja syrjimättömiä menettelyjä ja kunnan kokonaisedun mukaisesti. Ennen omaisuuden luovuttamista sen kehittämismahdollisuudet selvitetään. Kunta hankkii omistukseensa kiinteistöjä hyvin harkiten. Kunnan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kiinteistöomistuksia koskevien tietojen kattavuutta ja oikeellisuutta perusrekistereissä kehitetään edelleen. Kunta toimii edelläkävijänä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Kiinteistöstrategian laatimisessa hyödynnetään jo olemassa olevia selvityksiä: kehitettävien kiinteistöjen lista, palveluverkkoselvitys jne. Strategian tavoitteena on mm. määritellä kiinteistöjen salkutus, ennakoida tulevia tilatarpeita, laatia tilatehokkuuden ja kiinteistöomaisuuden elinkaarisuunnitelma sekä selkeyttää rakennuttamisen ja kiinteistön ylläpidon tavoitteita.

Laatimisen jälkeen kiinteistöstrategia käsitellään ja hyväksytetään kunnan päättävissä elimissä (tekninen lautakunta, kunnanhallitus), jonka jälkeen se toimii linjauksena kunnan kiinteistöomaisuuden hallinnalle, hoitamiselle ja kehittämiseksi.

Päästötön työmaa

Tehdään yhdessä yhdyskuntatekniikan kanssa pilotti päästöttömästä työmaasta ja arvioidaan sen perusteella kustannus- ym. vaikutukset

Pilotin pohjalta asetetaan Päästötön työmaa -vaatimus kunnan työmaille. Täsmennetään Päästöttömän työmaan määritelmän ja vaatimusten sisältöä. Tavoitteena on, että vuoden 2025 alusta käynnistyvät työmaat ovat fossiilittomia, eli niillä ei käytetä fossiilisia polttoaineita. Työmaiden päästöihin luetaan työkoneiden, sähkön, lämmityksen ja vaihteittain kuljetusten päästöt.

Päästöttömän työmaan vaatimus kirjataan kaikkiin urakoiden tarjouspyyntöihin ja niitä noudatetaan omassa toiminnassa.

Työasiamatkojen matkustusohje kunnan työntekijöille

Edistetään julkisia kulkuvälineitä työasiamatkoissa ja työasiamatkustamisessa. Työasiamatkustamiseen yhteiskäyttöautoja, yhteiskäyttöpyöriä jne.

Selvitetään yhteiskäyttökulkuneuvojen (sähkökäyttöisiä / -avusteisia) hankintaa kunnan toimipisteisiin ja kannustetaan käyttämään niitä oman auton sijaan.

Muodostetaan hallinnossa linjaukset matkustamiseen ja hybridityöhön huomioiden ilmastovaikutukset. Esimerkiksi vältetään lentämistä ja laivalla matkustamista.

Palvelualueet selvittävät työasiamatkustamiseen liittyvän nykyisen ajon määrää ja arvioivat sen tarpeellisuutta. Pitävät työpajan, jossa kartoitetaan työasia-autoilun nykyiset tarpeet ja innovoivat voiko autolla ajamista vähentää, esimerkiksi katunäkymä- tai työkohdekuvausten hyödyntäminen.

Pyöräilyn edistämissuunnitelman päivitys

Päivitetään vuonna 2018 hyväksytty pyöräilyn edistämissuunnitelma.

Sisältää mm pyöräiliikenteen tavoiteverkon suunnitelman sekä esimerkkikohteina keskusta-alueiden kehittämistoimenpidetarkastelun.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Taksimatkat - Tilannekuva ja Hankintaohje

Selvitetään millaiset sopimukset ovat palvelun tarjoajien kanssa nyt ja miten kilpailutuksessa voidaan huomioida vähäpäästöisyys tulevaisuudessa.

Puhtaiden ajoneuvojen laissa (740/2021) säädettyä julkisten ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksia!

Aikataulu yhteensovitetaan koulutaksihankinnan kanssa:

- Oppilaskuljetusten hankinta lukuvuosille 2021-2022 ja 2022-2023, optio lukuvuosille 2023-2024 ja 2024-2025 käytettä
- Uusi hankintakierros vuodenvaihteessa 2024-2025

Yhteiskäyttöpyörien tarveselvitys

Selvitetään, tuleeko ja kannattaako Tuusulan olla mukana seudullisessa yhteiskäyttöpyöräjärjestelmässä, mikäli seudullisen yhteiskäyttöpyöräjärjestelmän hankinta HSL-alueella etenee siten, että mukana olevien kuntien joukko laajenee nykyisestä (Helsinki, Espoo, Vantaa). Kaupunkien nykyisten kaupunkipyöräpalveluiden sopimuksen päättyvät vuoden 2025 lopussa. HSL-alueen uusi seudullinen järjestelmä tulisi käyttöön keväällä 2026. Hankintakauden pituus on 5-10 vuoden välillä. Sitä ennen selvitys- ja hankintavaiheeseen kuluu tn. noin kaksi vuotta.

HSL käynnistää uuden järjestelmän määrittelytyön 11/2023. Tarveselvitysvaiheen aloitus uusien järjestelmästä kiinnostuneiden kuntien kanssa on ajankohtainen 11 /2023 ja tarveselvitystyö jatkuu 2/2024 asti. Mukaan lähtöä suunnittelevien kuntien kuntakohtaisessa tarveselvityksessä muodostetaan materiaali, jonka perusteella kukin kunta voi arvioida ja päättää osallistumisestaan hankintaan. Tarveselvitysvaiheen jälkeen kunnan tulee sitoutua hankintaan, kk 2-3/2024 mennessä.

- Selvitetään millainen kaupunkipyöräpalvelu sopisi mukaan haluaviin kuntiin /Tuusulaan, mitä alueita sen olisi järkevä/tulisi kattaa
- Yhteiskäyttöpyöräjärjestelmän malli (asemallinen, asematon, yhdistelmä) ja kustannustasoarvio
- Pyörätyyppi (normaali, sähköavusteinen vai molempia)
- Mahdollisesti kysely/selvitys asukkaiden tarpeista/toiveista
- Kunnan osallistumisesta päätös luottamuselinkäsittelyllä
- Kaupunkipyöräpalvelun kattavuuden kannalta Tuusulalle on oleellista, että myös Kerava ja Vantaa lähtevät mukaan samaan järjestelmään seudun keskuskaupunkien kanssa.

Pyöräilyn ja kävelyn edistämisen viestintäsuunnitelma

Tehdään pyöräilyn ja kävelyn edistämisestä viestintäsuunnitelma ja markkinointikampanja pyöräilyn edistämissuunnitelman päivittämisen jälkeen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien julkisten jakelu- ja latauspisteiden tavoiteverkon määrittely

Määritellään liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien julkisten jakelu- ja latauspisteiden tavoiteverkko.

Määritellään erityisesti tieliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelun tavoiteverkko, -määrä ja -laatu seuraavalle 5-10 vuodelle.

Määritellään kunnan toimenpiteet tieliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon parantamiseksi ko. ajanjaksolla.

Edistetään vuonna 2024 myös sopivaa latausinfraa.

Julkinen sähköautojen latausverkosto vaikuttaa koti- ja työpaikkalatauksen ohella sähköautojen yleistymiseen.

Hiilinielujen ja luonnon kompensaation periaatteiden määrittely

Määritetään periaatteet metsityskompensaatioita ja -kohteita koskien. Edistetään kompensaatiopilottien toteutusta. Kompensaatiokohteet voivat olla esim. hiilinieluja, luontotyyppisiä ja eliöiden elinympäristöjä.

Tuusulan kunta on mukana kompensaation kokeiluhankkeissa, joissa sovelletaan ympäristöhallinnon ohjeistusta kompensaatiosta.

Hiilinielujen lisääminen tarkoittaa toimenpiteitä, joilla metsään, kasvillisuuteen ja maaperään lisätään hiilivarastoja eli vähennetään ilmakehässä olevan hiilidioksidin määrää. Päästökompensaatio tarkoittaa puolestaan hyvitystä, joka ostetaan tai toteutetaan korvauksena alueella aiheutuneista kasvihuonekaasupäästöistä.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohdaja

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että

KUNNANHALLITUS päättää

- hyväksyä Tuusulan ilmasto-ohjelman vuosille 2023-2025 ohjeellisena noudatettavaksi

Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, ja edelleen valtuustolle että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä Tuusulan ilmasto-ohjelman vuosille 2023-2025 ohjeellisena noudatettavaksi

Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kuntakehityslautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Päätös

Kuntakehityslautakunta päätti ehdottaa kunnanhallitukselle, ja edelleen valtuustolle että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä Tuusulan ilmasto-ohjelman vuosille 2023-2025 ohjeellisena noudatettavaksi.

Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta, § 14, 15.02.2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, § 35, 18.04.2023

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 42, 19.04.2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 37, 20.04.2023

Kuntakehityslautakunta, § 108, 22.11.2023

§ 108

Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelman hyväksyminen

TUUDno-2020-2286

Kuntakehityslautakunta, 15.02.2023, § 14

Valmistelijat / lisätiedot:

Teija Hallenberg

teija.hallenberg@tuusula.fi

kaavasuunnittelija

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen.

Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Tuusulan Rantatien maiseman hoito -julkaisu vuodelta 2000 syntyi tarpeesta selvittää sitä, miten Rantatien alueen erityiset arvot pystytään säilyttämään lisärakentamisesta huolimatta. Kunta halusi mahdollisuuksiensa mukaan ohjata alueen rakentamista ja ympäristön kehitystä sen ominaisluonnetta ja kulttuuriarvoja vaalien. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman ja kasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi jousta alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien maiseman hoidon päivistytyö käynnistyi vuonna 2020. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määritellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli, ensimmäisen hoitosuunnitelman laatimisen tapaan, kohdata ja tehdä yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa. Haasteeksi nousi työn valmisteluajankohtana voimassa olleet tapaamisrajoitukset (korona), jotka hankaloittivat yhteistyötä ja siten hidastivat työn etenemistä.

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa sekä kaavamuuksissa ja muussa jatkosuunnittelussa. Parhaaseen lopputulokseen päästäksemme työn tavoitteita on tarkoitus saattaa ohjeistusta vahvemmin toteutumaan Rantatien ja Kirkkotien alueilla. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Maisema-arkkitehti Marja Mikkola on laatinut alkuperäisen, vuonna 2000 valmistuneen ja nyt päivitettävän ja täydentävän julkaisun, joten hän oli luontevaa tekijä myös tälle päivitystyölle. Marja Mikkola tuntee Rantatien alueen hyvin jo aikaisemman työn kautta, joten hän voi muun ohella havainnoida maisemanhoitoraporttien välisenä, yli 20 vuoden aikana tulleita muutoksia sekä sitä, miten ensimmäisen julkaisun toimenpide-ehdotukset näkyvät maisemassa.

Ehdotus

Esittelijä: Anne Olkkola, kaavoituspäällikkö

Kuntakehityslautakunta päättää

- asettaa Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 nähtäville 30 päivän ajaksi mielipiteiden ja lausuntojen esittämistä varten.

Kokouskäsittely

Asiaa kokouksessa selosti maisema-arkkitehti Marja Mikkola Sitowise Group Oyj:stä

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 18.04.2023, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Teija Hallenberg, Heidi Hagman

teija.hallenberg@tuusula.fi, heidi.hagman@tuusula.fi

kaavasuunnittelija, kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmaraportti 2023, hytelk 18.4.2023

2 Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023, hytelk 18.4.2023

Perustelut

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen.

Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Tuusulan Rantatien maiseman hoito -julkaisu vuodelta 2000 syntyi tarpeesta selvittää sitä, miten Rantatien alueen erityiset arvot pystytään säilyttämään lisärakentamisesta huolimatta. Kunta halusi mahdollisuuksiensa mukaan ohjata alueen rakentamista ja ympäristön kehitystä sen ominaisluonnetta ja kulttuuriarvoja vaalien. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman ja kasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi jousa alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien maiseman hoidon päivistytyö käynnistyi vuonna 2020. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määrittellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli, ensimmäisen hoitosuunnitelman laatimisen tapaan, kohdata ja tehdä yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa. Haasteeksi nousi työn valmisteluajankohtana voimassa olleet tapaamisrajoitukset (korona), jotka hankaloittivat yhteistyötä ja siten hidastivat työn etenemistä.

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa sekä kaavamuutoksissa ja muussa jatkosuunnittelussa. Parhaaseen lopputulokseen päästäksemme työn tavoitteita on tarkoitus saattaa ohjeistusta vahvemmin toteutumaan Rantatien ja Kirkkotien alueilla. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Maisema-arkkitehti Marja Mikkola on laatinut alkuperäisen, vuonna 2000 valmistuneen ja nyt päivitettävän ja täydentävän julkaisun, joten hän oli luontevaa tekijä myös tälle päivistytyölle. Marja Mikkola tuntee Rantatien alueen hyvin jo aikaisemman työn kautta, joten hän voi muun ohella havainnoida maisemanhoitoraporttien välisenä, yli 20 vuoden aikana tulleita muutoksia sekä sitä, miten ensimmäisen julkaisun toimenpide-ehdotukset näkyvät maisemassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta kiittää tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamuutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkoille ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusua.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.
- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspäällikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää

- antaa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta 2023 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päätti

- antaa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta 2023 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 19.04.2023, § 42

Valmistelijat / lisätiedot:

Ulla Kinnunen, Jaana Koskenranta

ulla.kinnunen@tuusula.fi, jaana.koskenranta@tuusula.fi

kulttuuri- ja museotoimenjohtaja, intendentti

Liitteet

1 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmaraportti 2023, ksltk 19.4.2023

2 Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023, ksltk 19.4.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen.

Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Tuusulan Rantatien maiseman hoito -julkaisu vuodelta 2000 syntyi tarpeesta selvittää sitä, miten Rantatien alueen erityiset arvot pystytään säilyttämään lisärakentamisesta huolimatta. Kunta halusi mahdollisuuksiensa mukaan ohjata alueen rakentamista ja ympäristön kehitystä sen ominaisluonnetta ja kulttuuriarvoja vaalien. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman ja kasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi joustaa alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien maiseman hoidon päivitystyö käynnistyi vuonna 2020. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määritellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli, ensimmäisen hoitosuunnitelman laatimisen tapaan, kohdata ja tehdä yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa. Haasteeksi nousi työn valmisteluajankohtana voimassa olleet tapaamisrajoitukset (korona), jotka hankaloittivat yhteistyötä ja siten hidastivat työn etenemistä.

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa sekä kaavamuuoksissa ja muussa jatkosuunnittelussa. Parhaaseen lopputulokseen päästäksemme työn tavoitteita on tarkoitus saattaa ohjeistusta vahvemmin toteutumaan Rantatien ja Kirkkotien alueilla. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Maisema-arkkitehti Marja Mikkola on laatinut alkuperäisen, vuonna 2000 valmistuneen ja nyt päivitettävän ja täydentävän julkaisun, joten hän oli luontevaa tekijä myös tälle päivitystyölle. Marja Mikkola tuntee Rantatien alueen hyvin jo aikaisemman työn kautta, joten hän voi muun ohella havainnoida maisemanhoitoraporttien välisenä, yli 20 vuoden aikana tulleita muutoksia sekä sitä, miten ensimmäisen julkaisun toimenpide-ehdotukset näkyvät maisemassa.

Sivistyksen lautakuntien lausunto:

Lautakunnat kiittävät tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamuutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkailukohteena ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatie on tiehallinnon museotie, jonka varrella olevat monipuolinen rakennuskanta, sen alkuperäisyys ja liittyminen Suomen historiaan on ainutlaatuista.

Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusia.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.
- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- antaa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta 2023 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Puheenjohtajan avattua keskustelun, jäsen Huuhtanen esitti poistettavaksi lausunnon viimeisen kohdan "Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa."

Jäsen Huuhtasen muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Päätös

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti

- antaa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta 2023 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.
-

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 20.04.2023, § 37

Valmistelijat / lisätiedot:

Ulla Kinnunen, Jaana Koskenranta

ulla.kinnunen@tuusula.fi, jaana.koskenranta@tuusula.fi

kulttuuri- ja museotoimenjohtaja, intendentti

Liitteet

1 Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023, kvltk 20.4.2023

2 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmaraportti 2023, kvltk 20.4.2023

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen.

Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Tuusulan Rantatien maiseman hoito -julkaisu vuodelta 2000 syntyi tarpeesta selvittää sitä, miten Rantatien alueen erityiset arvot pystytään säilyttämään lisärakentamisesta huolimatta. Kunta halusi mahdollisuuksiensa mukaan ohjata alueen rakentamista ja ympäristön kehitystä sen ominaisluonnetta ja kulttuuriarvoja vaalien. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman ja kasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi joustaa alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien maiseman hoidon päivitystyö käynnistyi vuonna 2020. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määritellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli, ensimmäisen hoitosuunnitelman laatimisen tapaan, kohdata ja tehdä yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa. Haasteeksi nousi työn valmisteluajankohtana voimassa olleet tapaamisrajoitukset (korona), jotka hankaloittivat yhteistyötä ja siten hidastivat työn etenemistä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa sekä kaavamuutoksissa ja muussa jatkosuunnittelussa. Parhaaseen lopputulokseen päästäksemme työn tavoitteita on tarkoitus saattaa ohjeistusta vahvemmin toteutumaan Rantatien ja Kirkkotien alueilla. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Maisema-arkkitehti Marja Mikkola on laatinut alkuperäisen, vuonna 2000 valmistuneen ja nyt päivitettävän ja täydentävän julkaisun, joten hän oli luontevaa tekijä myös tälle päivitystyölle. Marja Mikkola tuntee Rantatien alueen hyvin jo aikaisemman työn kautta, joten hän voi muun ohella havainnoida maisemanhoitoraporttien välisenä, yli 20 vuoden aikana tulleita muutoksia sekä sitä, miten ensimmäisen julkaisun toimenpide-ehdotukset näkyvät maisemassa.

Sivistyksen lautakuntien lausunto:

Lautakunnat kiittävät tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamuutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkoilukohteena ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatie on tiehallinnon museotie, jonka varrella ovat monipuolinen rakennuskanta, sen alkuperäisyys ja liittyminen Suomen historiaan on ainitlaatuista.

Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusia.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.

- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- antaa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta 2023 asiaselostuksessa esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kuntakehityslautakunta, 22.11.2023, § 108

Valmistelija / lisätiedot:

Teija Hallenberg
teija.hallenberg@tuusula.fi
kaavasuunnittelija

Liitteet

- 1 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoito lausunnot ja mielipiteet ja niihin annetut vastineet, KKL 22.11.2023
- 2 Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023, KKL 22.11.2023

Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 -raportti oli nähtävillä 4.4.-8.5.2023 välisenä aikana. Nähtävillä olon aikana raportista jätettiin viisi mielipidettä ja viisi lausuntoa.

Mielipiteessä nostettiin esiin raportissa huomioitu Kirkkotien alueella oleva kiviaita ja puukujanne ja niiden huono kunto. Kunnalta odotetaan toimia kohteen kunnostamiseksi. Myös yksi luontokohdemerkintää on haluttu korjauttaa. Todettiin myös, että erillistä pysähdys -tai levähdyspaikkaa ei olisi tarpeen rakentaa. Lisäksi toivottiin muutamia tarkennuksia esim. kuvateksteihin.

Lisäksi mielipiteissä korostettiin konkreettisten toimien merkitystä Kirkkotien ja Rantatien ympäristön hoidossa. Vain toimet, jotka näkyvät ympäristössä kuntalaisten silmissä ja toteuttavat maisemanhoitosuunnitelmaa, antavat uskoa tärkeän alueemme säilymiseen kulttuurihistoriallisesti ainutlaatuisena ympäristönä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lausunnoissa todettiin, että raportti on laadittu asiantuntevasti ja se toimii hyvänä välineenä kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevissa päätöksissä sekä alueidenkäytön suunnittelussa, se antaa hyvän kuvan alueen monipuolisesta kulttuuriympäristöstä sekä sen ja maiseman arvoista ja ominaispiirteistä, joita tulee vaalia. Raportissa on myös kartoitettu arvokkaat luontokohteet, mikä lisää sen käyttökelpoisuutta.

Lausunnot, muistutukset ja vastineet niihin ovat suunnitteluaineiston liitteenä.

Raporttiin on tehty pieniä täsmennyksiä mielipiteiden perusteella ja uusittu kansisivu.

Ehdotus

Esittelijä: Anne Olkkola, kaavoituspäällikkö

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää

- hyväksyä Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelman 2023 jatkosuunnittelun valmisteluaineistoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 109

Kuntakehityslautakunnan kokoukset 2024

TUUDno-2023-2262

Hallintosäännön 110 §:n mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitellimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Kuntakehityslautakunta päättää kokoontua vuonna 2024 pääsääntöisesti alla mainittuina keskiviikkopäivinä klo 17.00. Kokouspaikka vahvistetaan myöhemmin kokouskutsun yhteydessä.

- ke 17.1.2024
- ke 14.2.2024
- lautakuntien yhteisseminaari ke 6.3.2024
- ke 20.3.2024 Q4 raportti
- ke 24.4.2024 Q1 raportti
- ke 15.5.2024
- ke 12.6.2024
- ke 14.8.2024 Q2 raportti
- ke 25.9.2024 TAE2025
- lautakuntien yhteisseminaari ke 18.9.2024
- ke 23.10.2024 Q3 raportti
- ke 20.11.2024
- ke 11.12.2024

Puheenjohtajalaverit järjestetään viikkoa ennen lautakunnan kokousta, pääsääntöisesti kokousta edeltävän viikon maanantaina klo 14.30 alkaen.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohdaja

Kuntakehityslautakunta päättää

- Kuntakehityslautakunta päättää kokoontua vuonna 2024 pääsääntöisesti keskiviikkoisin klo 17 seuraavasti:
 - ke 17.1.2024
 - lautakuntien yhteisseminaari ke 6.3.2024
 - ke 14.2.2024
 - ke 20.3.2024 Q4 raportti
 - ke 24.4.2024 Q1 raportti
 - ke 15.5.2024
 - ke 12.6.2024
 - ke 14.8.2024 Q2 raportti
 - ke 25.9.2024 TAE2025
 - lautakuntien yhteisseminaari ke 18.9.2024
 - ke 23.10.2024 Q3 raportti
 - ke 20.11.2024

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

• ke 11.12.2024

- että kokouskutsu, joka sisältää kokouksessa käsiteltävien asioiden esityslistan sekä tarvittaessa tarkemman kokouspaikkatiedon, lähetetään lautakunnan varsinaisille jäsenille ja varajäsenille, esittelijöille, valmistelijoille, tarkastuslautakunnan edustajille ja puheenjohtajalle, nuorisovaltuuston ja kunnanhallituksen edustajille lautakunnassa, pormestarille, apulaispormestareille, kansliapäällikölle
- että kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetään Tuusulan hallintosäännön 112 §:n mukaisesti sähköisesti, viimeistään 3 päivää ennen kokousta
- että esityslista ja pöytäkirja julkaistaan myös Tuusulan kunnan verkkosivuilla (www.tuusula.fi) hallintosäännön 113 §:n mukaisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

kasvun ja ympäristön henkilökunta, kirjaamo

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 110

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Kuntakehitysjohtaja

henkilöstöpäätös:

§ 93 Virkamatka Balbriggan, Irlanti 20.-23.11.2023, 14.11.2023

muu päätös:

§ 89 ***** kuolinpesä, kiinteistön 858-401***** osto, Riihikallio, 05.11.2023

§ 90 Asunto Oy Tuusulan Ritariperho, rakentamisvelvoiteajan jatkaminen, kiinteistöt 858-11-2273-1 ja 858-11-2273-3, Lahelanpelto II, Etelä-Tuusula, 05.11.2023

§ 91 Metofin Oy, rakentamattoman yritystontin 858-11-2211-9 takaisinosto ja sopimussakon perimättä jättäminen, Ristikivi, Etelä-Tuusula, 08.11.2023

§ 92 ***** kiinteistön 858-409*****osto, Jokela, 10.11.2023

Maankäyttöpäällikkö

hankintapäätös:

§ 66 GNSS-mittauslaitteiston hankinta, paikkatieto, maastomittaus, 24.10.2023

muu päätös:

§ 64 *****kiinteistön 858-11***** myynti, Lahelanpelto II, Etelä-Tuusula, 19.10.2023

§ 65 ***** kiinteistön 858-11*****vuokraaminen, Lahelanpelto II, Etelä-Tuusula, 19.10.2023

§ 67 Peltolohkon ***** vuokraus kiinteistön 858-407*****alueelta, Lahela, 31.10.2023

§ 68 Peltolohkon ***** vuokraus kiinteistön 858-411***** alueelta, Riihikallio, 31.10.2023

§ 69 Peltolohkojen ***** vuokraus kiinteistön 858-404*****alueelta, Kellokoski, 31.10.2023

§ 70 *****kiinteistön 858-11***** vuokraaminen, Lahelanpelto II, Etelä-Tuusula, 31.10.2023

§ 71 K-U Kotikiinteistöt Oy, maa-alueen vuokraus kiinteistöstä 858-401-1-701 Björkbackan puisto, Hyrylä, 03.11.2023

§ 72 Kiinteistön 858-415***** alueella rasitesopimus viemärijohtoja varten, Kansanopistontie, Tuomala, 06.11.2023

§ 74 Finavia Oyj, sopimus tieoikeudesta kiinteistön 858-411***** alueella, Ruotsinkylä, 09.11.2023

§ 75 Peltolohkon ***** vuokraus kiinteistön 858-411***** alueelta, Riihikallio, 14.11.2023

§ 76 Peltolohkon ***** vuokraus kiinteistön 858-407***** alueelta, Lahela, 14.11.2023

§ 77 Peltolohkojen *****vuokraus kiinteistön 858-40***** alueelta, Kellokoski, 14.11.2023

§ 78 Parma Oy, käyttöoikeussopimus kiinteistön 858-401***** alueella, Sula, 14.11.2023

Projektitoimiston päällikkö

hankintapäätös:

§ 3 Etelä-Tuusulan liikenneselvitys, 03.11.2023

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta päättää, ettei mainittuja viranhaltijapäätöksiä oteta kuntalain 92 §:n nojalla kuntakehityslautakunnan käsiteltäväksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 111

Ilmoitusasiat

TUUDno-2023-31

- Saksanväylä (entinen itäväylä jatke) asemakaavan OAS nähtäville
- Hyrylän keskustan kaupan visio, loppuraportti
- Hyrylän keskustan kaupan visio, infotilaisuuden 15.11. esittelymateriaali
- Yritystonttien varauskäytännöt verrokkikunnissa

Menossa olevat kuulutukset:

- Lahelanorsi asemakaava nro 3650. Kuulutusaika 9.11.2023 - 11.12.2023
- Lahelan kampus nro 3542 asemakaavaehdotus. Kuulutusaika 9.11.2023 - 11.12.2023
- Lahelan yleissuunnitelma. Kuulutusaika 9.11.2023 - 11.12.2023
- Resiinakuja, asemakaavan muutos, kaavanumero 3668, osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kuulutusaika 2.11.2023 - 1.12.2023
- Länsi-Kolsa, asemakaava ja asemakaavan muutos 3511, osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kuulutusaika 2.11.2023 - 11.12.2023
- Jokelan Kotikirkon asemakaavan muutoksen nro 3667, osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kuulutusaika 2.11.2023 - 11.12.2023
- Lepola III asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 3485, osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kuulutusaika 2.11.2023 - 11.12.2023

Seuraava kuntakehityslautakunnan kokous ke 13.12.2023 klo 17 Tuuskodossa.

Lautakuntien yhteistä Teams-infotilaisuutta ei järjestetä joulukuussa.

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohdaja

Kuntakehityslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 112

Muut asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§103, §104, §105, §106, §107, §108, §109, §110, §111, §112

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.